

Sfântul FILARET

Mitropolitul Moscovei

Pagini de corespondență

DOXOLOGIA

Sfântul Filaret, Mitropolitul Moscovei

Cuprins

Prefața traducătorului	7
Scurta biografie a Sfântului Filaret	11
Scrisori către rude	17
Scrisori către Preotul G.G. Ponomarev	70
PAGINI DE CORESPONDENȚĂ	100
Scrisori către Egumena Maria (Tucikova)	100
Scrisori către S.D. Nerosov	124
Scrisori către Arhiepiscopul (.....)	139
Scrisori către A.N. Murav	176
Scrisori către Alexei (Rjanijân), Arhiepiscopul de Tver	216
Scrisori către Înaltele Ieie	235
Scrisori către A.P. Tolsto	245
Scrisori către Episcopul (.....)	251
Scrisori către Mitropolitul (.....)	256
Scrisori către A.P. (.....)	261
Indice tematic	271

Traducere din limba rusă

Denis Chiriac

Carte tipărită cu binecuvântarea

Înaltpreasfințitului

TEOFAN

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Cuprins

Prefața traducătorului

Prefața traducătorului	7
Scurtă biografie a Sfântului Filaret	11
Scrisori către rude	17
Scrisori către Preotul G.G. Ponomarev	70
Scrisori către Arhiepiscopul Gavriil (Rozanov)	80
Scrisori către Arhimandritul Macarie (Gluharev)	90
Scrisori către Egumena Maria (Tucikova)	100
Scrisori către S.D. Neceaev	124
Scrisori către Arhimandritul Antonie (Medvedev)	139
Scrisori către A.N. Muraviev	176
Scrisori către Alexei (Rjanițan), Arhiepiscopul de Tver	216
Scrisori către înaltele fețe	235
Scrisori către A.P. Tolstoi	245
Scrisori către Episcopul Leonid (Krasnopevkov)	251
Scrisori către Mitropolitul Isidor (Nikolski)	256
Scrisori către A.P. Ahmatov	261
Indice tematic	271

Pe parcursul vieții sale îndelungate, Mitropolitul Filaret a realizat atât de multe lucruri, încât o întreagă epocă din istoria Bisericii Ortodoxe Ruse îi poartă numele. El a fost aproape treizeci de ani în fruntea mitropoliei moscovite, iar spre sfârșitul vieții, autoritatea lui a crescut într-atât, încât contemporanii lui îl numeau „Mitropolit al întregii Rusii” sau „Patriarh înăscut al Bisericii Ruse”.

Importanța Mitropoliei lui Filaret pentru Biserica Ortodoxă Rusă poate fi cu greu evaluată la justa ei valoare. Un propovăduitor și un dascăl talentat, un conducător model și o personalitate datorită căreia traducerea Sinodala a Bibliei în limba rusă a văzut lumina zilei, autorul textului Decretului de Eliberare

SCRISORI CĂTRE RUDE

1 (1)

30 martie 1800

Stimate părinte*!

Dragă tată, Mihail Fedorovici **, și dragă mamă, Evdokia Nikitișna!

Dorindu-vă bunăstare, vă cer binecuvântarea părintească.

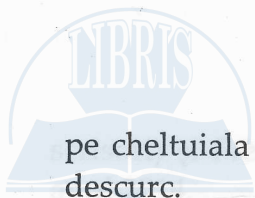
Vă înștiințez că sunt acum în stare bună de sănătate, deși am fost mai înainte un pic bolnav de tuse, din cauza vântului umed. Locuiesc la aceeași gazdă unde am rămas de la început, dar după sărbătoare mă voi muta numaidecât, pentru că nimeni nu are voie să stea în chirie la Pereslav⁴. Nici nu mai știu acum unde să-mi plec capul: nu numai că nu mă primește nimeni

---

*În textul original este folosită o formulă de adresare oficială către preoții fără distincții, specifică perioadei cuprinse între secolele XVIII-XIX: Vașe Blagoslovenie (traducerea *ad litteram* ar fi „Binecuvântarea Voastră”). Din cauza faptului că în limba română nu există o expresie corespondentă și pentru a asigura aspectul estetic, inteligibilitatea și expresivitatea textului, vom utiliza o formulă de adresare comună către preoți.

** Mihail Feodorovici, tatăl viitorului Mitropolit, provenea dintr-o familie de preot. El s-a căsătorit pe 10 ianuarie 1782 cu Evdokia Nikitișna, iar pe 6 februarie, în același an, a fost hirotonit diacon în Catedrala Adormirea Maicii Domnului din Kolomna. În februarie 1783 a fost numit preot la biserica Sfânta Treime, predând în același timp și la seminarul teologic din Kolomnesk, unde creează o bibliotecă bogată. Din păcate, nu dispunem de prea multe date referitoare la viața și activitatea acestui demn slujitor al altarului, dar cea mai mare realizare a sa reprezintă însuși Sfântul Filaret Drozdov, pe care l-a format și cu care a corespondat intens pe tot parcursul vieții sale, învățându-l, sfătuindu-l, încurajându-l și certându-l atunci când era nevoie.

⁴Stradă din Serghiev Posad – n. ed.

pe cheltuiala sa, dar nici pe cont propriu nu aş reuşi să mă descurc.

Aici este strâmt, acolo proprietarul este un beţiv, dincolo este zgomotos. Trebuie să locuiesc fie la o gazdă proastă, fie pe stradă. Ce necaz! Dacă m-aş duce la o gazdă proastă, atunci, fie din cauza strâmtorii, fie din cauza zgomotului, aş irosi mult timp, deşi este adevărat că nu-mi va fi mai rău decât dacă aş locui pe stradă. Aici nu este Kolomna: să pierd la gazdă o oră înseamnă să pierd aproape o zi întreagă. Petrecând şapte ore pe zi la şcoală, aş vrea să le păstrez pe celelalte. Totodată, adesea mă întorc mai devreme, iar [timpul economisit – n.tr.] se pierde [zadarnic – n.tr.]. Şi așa dispun de foarte puţin [timp liber – n.tr.]. Pentru a-mi folosi aici timpul așa cum se cuvine, ar fi trebuit să am un ceas. Dar aceasta este...⁵

În curând vom avea dezbateri: una dintre ele ar putea avea loc în curând, dar nimeni nu dispune de informații sigure despre aceasta, precum și despre trimiterea noastră în vacanță cu ocazia sărbătorii. Bunicul Alexandr Afasievici⁶ mă cheamă la Moscova, dar am decis să îndur aici greutățile.

Vă urez să sărbătoriți cu bine.

Vă rog să nu uitați să-mi scrieți scrisori. În starea mea actuală, acestea-mi sunt cele mai scumpe.

Cereți-le bunicului Nikita Afanasievici și bunicii Domnica Prokopievna să nu mă uite în rugăciunile lor.

Mă plec surioarelor și frățiorului. Unchiului Vasili Kirillovici⁷ și mătușii le mărturisesc considerația mea.

De asemenea, și lui Simeon Ivanovici⁸ și familiei sale.

⁵ Puncte de suspensie sunt prezente în manuscris – n. reviz.

⁶ Fratele lui Nikita Afanasievici (Filopov), bunicul după mamă a Înalt-preasfințitului Mitropolit – n. reviz..

⁷ Vasili Kirillovici, soțul Marinei Nikitișnei, sora mamei Mitropolitului Filaret – n. reviz.

⁸ Fiul lui Ivan Feodorovici [Drozdov], fratele tatălui mitropolitului – n. reviz.

Acestuia îi trimit rețeta despre care am vorbit în Kolomna.
Îi doresc să-i fie de folos⁹.

Iat-o: doi funți* de anason,
doi funți de semințe de in,
zece zolotnici** de rădăcină de lemn dulce,
zece zolotnici de sevă –

totul trebuie uscat, pisat, cernut prin sită, apoi, topind doi funți de miere într-o oală smălțuită, se toarnă pulberea acolo și, amestecând, se pune în cuptor, ca să fiarbă puțin la foc mic. Se ia câte o lingură dimineața și seara. Se continuă șase săptămâni.

De asemenea (aș fi uitat), plecaciuni bunicii Florovna, Alekseevnei și Vasilievnei¹⁰.

Nu vă supărați că v-am scris cu neîndemânare.

La revedere, dragi părinți! Merg la școală.

St.[udentul] la fil.[osofie] în sem.[inarul] Lavr.[ei]¹¹,

V. Drozdov.

2 (2)

Aprilie-mai 1800

Părinte! Dragă bunicule Nikita Afanasievici! Vă doresc, împreună și bunicii Domnica Procopievna, bunătați sufletești și trupești și vă cer în lipsă binecuvântarea.

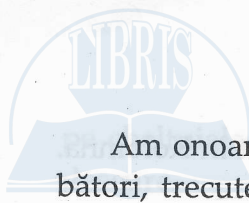
⁹ Așa este în textul original – n. reviz.

* Funtul rusesc are 409,512 g.

** Zolotnik – măsură veche de unitatea rusească, egală cu 4,26 g.

¹⁰ Bătrânele care locuiau la bunicul și la părinții mitropolitului sau care veneau la ei pentru a munci. Florovna (Evdochia) poate fi considerată chiar dacă vlădicăi, fiindcă ea locuia în casa părinților lui în timpul când acesta era încă copil – n. reviz.

¹¹ În instituțiile de învățământ teologic „dinaintea reformei” (sec. XVII și prima jumătate a sec. XIX) clasele superioare se numeau „filosofice” și „teo-logice”, iar studenții – „filosofi” și „teologi” – n. ed.

Am onoarea să vă felicit cu ocazia celei mai solemne sărbători, trecute deja – Învierea lui Hristos. Vă aduc cele mai afectuoase mulțumiri pentru scrisorile dumneavoastră, pe care le-am primit, pe amândouă, pe 15 aprilie – duminică. Iertați-mă că nu v-am scris atâta vreme. Într-adevăr, am avut puțin timp liber. Trebuia să fac și ceea ce fac ceilalți și ceea ce ei deja au făcut. În patru săptămâni, am consumat un top¹² întreg de hârtie. Cu toate acestea, îmi mai rămâneau minute libere, dar tulburarea gândurilor mă împiedicau să vă scriu, pentru că astfel, aceasta s-a fi amplificat. În cele din urmă, m-am gândit să le scriu părinților – le-am scris, dar nu-mi amintesc ce [anume – n.tr.]. Nu m-am scuzat pentru că am tăcut mult timp și [pentru faptul că] nu i-am felicitat cu ocazia sărbătorii ce vine. Cereți-le măcar dumneavoastră iertare pentru acestea.

Mă întrebați în scrisoarea dumneavoastră cum este proprietarul.

Vă răspund: este bun. Dar mă voi despărți în curând de dânsul.

Peste trei zile sau mai puțin, mă voi muta la o altă gazdă, și anume la servitorul preotului Rojdestvenski (întrebați-l pe tata despre acest preot, cred că a auzit cel fel de om este). Pe deasupra, mai este și bețiv, ca și preotul însuși. Nouă însă ni se va acorda o cameră aparte. Voi cumpăra singur făina, care costă aici 60 de copeici sau mai mult. Poate adesea voi mânca ciorbă [de varză] goală, atât eu, cât și colegii mei. Îmi veți spune: atunci de ce te duci la o astfel de gazdă? Dar altfel ar trebui să trăiesc pe stradă sau cel puțin într-o baracă, care are două sau trei ferestre foarte mici, unde chiar la amiaza zilei nu se vede să citești o carte. Într-una dintre acestea mă chema împreună cu el unul dintre colegii mei. Comunicați-i aceasta Părintelui

și, pentru numele lui Dumnezeu, nu vă îngrijați. Aceste condiții de viață mă afectează și mă întristează foarte puțin sau chiar deloc.

Iată câteva noutăți. Deși aceasta nu vă privește și poate că ați auzit altceva, totuși vă înștiințez: s-a emis un decret pentru ca slujitorii să nu mai bea atâta vin, ci să corespundă demnității slujirii lor¹³.

Se zvonește că va veni la Lavră Majestatea Sa Imperială și, de asemenea, că prefectul* nostru va fi făcut stareț al Lavrei, iar la noi va fi desemnat prefectul din Perervinsk¹⁴.

Ajunge! Se pare că am scris tot ce voiam. Iertați și nu mă uitați în rugăciunile voastre.

Ah! Era să uit! Unchiului, mătușii, bunicului Mihail¹⁵ împreună cu bunica, precum și bunicii Florovna, transmiteți-le plecăciunea mea.

Rupând pagina următoare, spuneți-i Părintelui...

---

¹³ Este vorba de decretul din 22 martie 1800, prin care Sfântul Sinod ordona arhierilor eparhiali să ia toate măsurile pentru a dezhădăcina beția din cler (Чтения в Обществе любителей духовного просвещения. Т. 4, кн. 12. С. 320) – n. reviz.

* În cadrul instituțiilor de învățământ teologic din acea perioadă, termenul de „prefect” era folosit pentru a desemna funcția de inspector de astăzi. Obligațiile sale constituiau în a supraveghea moralitatea elevilor, precum și partea economică a seminarului teologic.

¹⁴ De pe 22 martie 1800, prefectul Seminarului Teologic Sfânta Treime a fost Melchisedec (Minervin). Iar cel transferat din Seminarul Teologic din Perervinsk, în locul lui Melchisedec, era Evgraf Muzalevski-Platonov – n. reviz.

¹⁵ Mihail Afanasievici [Filippov], un alt frate al lui Nikita Afanasievici, bunicul mitropolitului – n. reviz.